

Handläggare: Paulina Eriksson
Region Innerstad
Park- och gatubyrån
Tel: 508 265 15
paulina.eriksson@gfk.stockholm.se

2002-05-03

Dnr 98-331-391

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Mitthållplats för stomlinje 2 vid Stureplan, inriktningsbeslut.

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetskontoret godkänner kontorets förslag till mitthållplats i Birger Jarlsgatan vid Stureplan.

Olle Zetterberg

Göran Gahm

Mats Fager

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade 2002-04-16 att uppdra åt Gatu- och fastighetskontoret att i samråd med SL se över utformningen av Birger Jarlsgatan så att en lösning med acceptabel framkomlighet för stomlinjebussarna kan åstadkommas. I ett särskilt uttalande påpekades vikten av att projektet med cykelbanor på Birger Jarlsgatan inte försenas till följd av stomlinje 2.

Utifrån samråd med SL föreslår kontoret därför att en mitthållplats i Birger Jarlsgatan vid Stureplan samt ett reserverat mittkörfält mellan Stureplan och Jakobsbergsgatan utförs. Denna utformning ger stombussen en gynnsam körgeometri och eliminerar risken att framkomligheten hindras av parkerade fordon. Birger Jarlsgatans cykelbanor byggs under året och kommer inte att försenas till följd av åtgärder för stomlinjen.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade 2002-04-16 att

1. Uppdra åt Gatu- och fastighetskontoret att teckna avtal med SL angående genomförande och gemensam finansiering av stomlinje 2.
2. Fatta genomförandebeslut angående förstärkning av Slussen för att möjliggöra stombusstrafik.
3. Uppdra åt Gatu- och fastighetskontoret att i samråd med SL se över utformningen av Birger Jarlsgatan så att en lösning med acceptabel framkomlighet för stomlinjebussarna kan åstadkommas.

I ett särskilt uttalande från m, fp och kd sades:

”Gatu- och fastighetsnämnden erinrar om tidigare beslut om cykelbana på Birger Jarlsgatan. Dialogen med SL omkring detta skall fortsätta, och det är viktigt att projektet med cykelbanor på Birger Jarlsgatan inte försenas till en följd av stombusslinje 2. En dragning längs Borgmästargatan istället för längs Erstagatan bör även studeras.”

Cykelbanorna längs Birger Jarlsgatan mellan Nybroplan och Stureplan byggs under året enligt nämndens genomförandebeslut 2002-11-20. Ett litet avsteg görs från den föreslagna utformningen för att det ska finnas utrymme att genomföra ändringar för att öka stomlinjebussarna framkomlighet. En heldragen spärrlinje ersätter den föreslagna mittrefugen på sträckan mellan Stureplan och Jakobsbergsgatan.

Med anledning av ovan nämnda uttalande har en dialog förts med SL rörande Birger Jarlsgatans utformning vid Stureplan. Den enda lösning som anses uppfylla SL:s krav på tillräcklig framkomlighet är en mitthållplats vid Stureplan samt reserverat mittkörfält mellan Stureplan och Jakobsbergsgatan. På mitthållplatsen bör finnas 2 regnskydd för att ge det stora antalet trafikanter en god miljö.

Innan SL kan ta ett slutgiltigt beslut om att starta stomlinje 2 bör därför en garanti, i form av ett inriktningsbeslut, innebärande att dessa åtgärder kommer att genomföras, fattas.

Analys

Framkomlighet

Vid en mitthållplats elimineras risken att bussens framkomlighet hindras av parkerade fordon. Utförandet med en mitthållplats och ett reserverat mittkörfält ger dessutom bussen en gynnsammare körgeometri vilket innebär att till exempel stående passagerare i bussen får en höjd resandekvalité.

Vid planeringen av innerstadens bussstomlinjenät har det varit en förutsättning att nya anläggningar ska utformas så att en framtida utveckling med trådbuss eller spåvagn underlättas. Genom att bygga mitthållplatser skapas goda förutsättningar för trafikering med spårbunden trafik. Längs den planerade sträckningen för stomlinje 2 finns idag mitthållplatser på Slussen, Skeppsbron, Birger Jarlsgatan norr om Engelbrektsplan samt Odengatan. På dessa sträckor har bussarna bättre framkomlighet än på sträckor där bussen måste väva mellan olika körfält.

Stadsbild

Ur stadsbildssynpunkt är det viktigt att siktlinjer hålls fria och inte skymms av byggnader. Särskilt gäller det gator och platsers siktlinjer mot stadens vattenrum. Byggnader och gatumöbler bör sidosordnas i gaturummet och placeras i möbleringszon / trädrad. Detta bör beaktas vid eventuell ändrad gestaltning av Birger Jarlsgatan, som är en av våra äldsta gator med ett tydligt sammanhang med Nybroviken. Inte bara av traditionella skäl och för skönhetsupplevelsens skull, utan också för att det är av värde för människors orientering i denna livliga del av stadens hjärta.

Det är också en strävan att i möjligaste mån bevara stenstadens traditionella gatustruktur med symmetriskt uppbyggda gator där raka gångbanor bevaras (råd och riktlinje enligt "Stenstadens Gatumiljö", Gfn 2000-05-23). Detta kan emellertid vara svårt att uppnå i de centrala delarna, där trängseln om gatuutrymmet är stor.

De skisser som gjorts av en mitthållplats på sträckan tyder på att ett visst ingrepp måste göras i gångbanan på den södra sidan vilket medför att minst två träd tas bort samt att antalet cykelparkeringar minskar. Den nya utformningen innebär också att lastzonen utmed kantstenen på denna norra sidan måste tas bort, vilket medför att körgeometrin för biltrafiken förändras. Se utformningsförslag i bilaga 1.

För att kunna utföra en ny lastzon i området krävs en avsmalning av gångbanan på den norra sidan, borttagande av minst två träd samt en minskning av antalet cykelparkeringar.

Tillgänglighet

Ur tillgänglighetssynpunkt är det bättre med busshållplatser i kantstenskörfält än på en hållplatsö. Dock kan det på enstaka platser av olika anledningar vara lämpligt med mitthållplatser. En mitthållplats förutsätter dock att de funktionshinder som särskilt beaktas vid utformningen så att hållplatsen blir tillgänglig för såväl personer med rörelsehinder som personer med synskada. Detaljutformning av övergångsställen är av extra stor vikt på en plats som denna. Med ett signalreglerat övergångsställe i änden av hållplatsrefugen finns goda förutsättningar för att hållplatsen ska bli tillgänglig.

Övrig trafik

Den förslagna utformningen kan komma att innebära en viss begränsning i den övriga trafikens framkomlighet söderut på Birger Jarlsgatan jämfört med den i genomförandebeslutet föreslagna utformningen. Detta beror på

att förslaget med mitthållplats innehåller ytterligare ett oreglerat övergångsställe.

Cyklisterna får med den föreslagna utformningen eget fält på hela sträckan vilket bör öka framkomligheten och säkerheten för dessa trafikanter.

Trafikeringsalternativ

Nämndens förslag att låta stomlinjen gå Borgmästargatan istället för Erstagatan mellan Bondegatan och Folkungagatan har studerats i samråd med SL. Studier visar att det är mindre lämpligt att köra ledbussar på Borgmästargatan. Borgmästargatan är endast cirka 12 meter bred medan Erstagatan är cirka 15 meter bred. Borgmästargatan har dessutom trängre korsningar. Borgmästargatan ligger så pass nära Renstiernas Gata att det finns stor risk att bussen får svårt att komma ut på Folkungagatan på grund av kö mot Renstiernas Gata. På Erstagatan finns möjlighet till bättre utformning av hållplatserna.

Samråd

SL anser att en utformning med mittkörfält och mitthållplats utgör en förutsättning för en ostörd körning som garanterar god framkomlighet. En sådan utformning ligger i linje med SL:s uppfattning om start av stomlinje 2.

SL stödjer kontorets åsikt om att stomlinjen bör trafikera Erstagatan, inte Borgmästargatan. Erstagatan måste anses som en naturligare väg då Borgmästargatan är smalare än Erstagatan. Erstagatan har också tidigare trafikerats med spårvagn.

Kontorets förslag/synpunkter

Ett bra bussnät är avgörande för stadens trafiksystem. Införandet av stomlinjenätet för busstrafiken i innerstan har lett till en markant ökning av antalet resenärer vilket visar att stomlinjerna är efterfrågade och uppfattas som en stor förbättring gentemot tidigare busstrafik. Kontoret anser därför att det är en fördel om resterande stomnätetslinjer i möjligaste mån införs så att det erhålls ett komplett stomlinjenät i innerstaden.

På grund av den idag bristande framkomligheten på Birger Jarlsgatan mellan Nybroplan och Stureplan kräver SL åtgärder för att öka framkomligheten på Birger Jarlsgatan vid Stureplan innan start av stomlinje 2. Kontoret anser att detta krav är rimligt och i möjligaste mån bör uppfyllas.

Kontoret föreslår därför att man utför en mitthållplats i Birger Jarlsgatan vid Stureplan samt ett reserverat mittkörfält mellan Stureplan och Jakobsbergsgatan.

SLUT